

რევაზ გველესიანი

ეკონომიკური მეცნიერებათა დოქტორი, პოლიტიკური
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ირინა გოგორიშვილი

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი, ასოცირებული პოლიტიკური
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ევროკავშირის ახალი მიდგომა ინდუსტრიული პოლიტიკის მიმართ

ევროკავშირში ყოველთვის ესმოდათ, რომ მათი დღევანდელი კეთილდღეობა ეფუძნება ჰეგონის უნახს შექმნას და დაუფლოს სამხეწველო ინოვაციებს, ხოგოც ძიხითად ფაქტოხს ეკონომიკური ზიხისა და სოციალური პოგეხის უზიუნველსაყოფად. დღეს ინდუსტრიული ინოვაციები ეკონომიკური და სოციალური კეთილდღეობის მთავარი მამოძიავებელია. ისინი აჩქიებენ ეკონომიკური ზიხას, ქმნიან ახად და უფიო მიმზიდველ სამუშაო ადგილებს, უზიუნველყოფენ სოციალური მობილუხობას, ხელს უშდიან ნეგატიური კლიმატური ცვლილებებს და აუმჯობესებენ ცხოვრების ხიხისს. ამასთან, იცვლება თავად ინდუსტრიული ინოვაციების ხასიათი. მათი სასიცოცხლო ციკლი მკვეთიად მციხდება. სიხთუდე იზიდება სხვადასხვა გიპის ტექნოლოგიების დაახლოების შედეგად. სამხეწველო ინოვაციებიდან მი-
ღებული მოგების კონცენტრაციი ხდება მსოფლიო ბაზაიზე დომინანტური ცადკეული კომპანიების ხელში, რომლებმაც მოახეხეს ინოვაციების შექმნისა და განაწილების მონოპოლიზება მათი უნიკა-
ლური თვისებების გამოყენების გამო. ინოვაციები სუდ უფიო მეტად ფოკუსიხდება მომხმარებელზე, რომელიც ეძებს ახა პოლუქს ან მომსახულებას, ახამედ კონკიეტიური პიობდემის გადაწყვეტას. ის დღეს მოქმედებს ხოგოც პოგეხის ინიციატოი და შემქმნელი და ახა ხოგოც მიღწეულის მომხმა-
ხებელი. მეცნიერთა კვლევები ცხადყოფს, რომ თანამედროვე სამხეწველო ინოვაციები ხასიათდება შედარებით დაბალი საოპეიაციო ხიჯებით გიადიციუდთან შედარებით.

საკვანძო სიყვებო: ევროკავშირის ინდუსტრიული პოლიტიკა, გლობალური წესიიგი, სტრუქტურული
იეფოხმები, ციფრული ინოვაციები, წიიული ეკონომიკა.

ეს ნაშრომი მიზნად ისახავს მიმოიხილოს წარსულში ყველაზე აქტუალური სამრენვე-
ლო პოლიტიკის ინტერვენციები, რომლებიც ხდებოდა ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში, ისევე
როგორც ევროკავშირის არანევრ ქვეყნებში. ევროპული სამრენველო ინოვაციების 2017
წლის მონაცემებით, სამხრეთ კორეა, კანადა, ავსტრალია, იაპონია, აშშ და ევროკავშირის
ქვეყნები, ერთად აღებული, არიან აბსოლუტური ლიდერები განვითარების საერთო ინდექსის
კლებადობით. ევროკავშირი, რომელიც ავსებს ლიდერთა ხუთეულს და ჩამორჩება კანადას
და ავსტრალიას, (რომლებიც ადრე მას ჩამორჩებოდნენ), შესამჩნევად უსწრებს ჩინეთს, ბრა-
ზილიას და, განსაკუთრებით, ინდოეთს და რუსეთს. უფრო მეტიც, სამხრეთ კორეა და ჩინე-
თი უფრო დაშორდა ევროკავშირს.

საკუთარი „ციფრული“ ინფრასტრუქტურის შექმნის საკმაოდ ადრეული და წარმატებული
მცდელობის მიუხედავად, ევროპამ ვერ შეძლო პლატფორმის ეკონომიკის მიერ წამოჭრილი
„ციფრული ინოვაციების“ ტალღის განვითარება. ამის შედეგი იყო ახალი ათასწლეულის და-
საწყისში ევროპის ტექნოლოგიური ჩემპიონების არარსებობა ეკონომიკის „ციფრულ“ სექ-
ტორში. მათი ადგილი მნიშვნელოვანი დომინირებით დაიკავეს ამერიკულმა და ჩინურმა
ინოვაციურმა კომპანიებმა, რომლებიც აქტიურად გარდაქმნიან ეკონომიკას მრენველობასა
და შრომის ბაზარს (Beñat Bilbao-Osorio and Eva Rückert, 2018). (1)

სამრეწველო ინოვაციების არსებული მდგომარეობა

ევროკავშირი აგრძელებს მსოფლიო ეკონომიკაში წამყვანი პოზიციის შენარჩუნებას კვლევისა და განვითარებისთვის სახელმწიფო ხარჯების და მეცნიერ მუშაკთა რაოდენობის მიხედვით. ის არის ლიდერთა შორის, თუმცა არა ლიდერი სამეცნიერო პროდუქციის წარმოებაში. ისინი შეადგენს დაახლოებით 23% (და 20%) სახელმწიფო (და კერძო) ინვესტიციების მსოფლიო მოცულობის კვლევასა და განვითარებაში, ხოლო აშშ-სა და ჩინეთში შეადგენს 21% (და 28%) და 16% (და 24%), შესაბამისად. (Kathleen Burkhardt; Richard Deiss and Diana Senczyszyn, 2018).(2)

აშშ-სთან შედარებით, ევროპა საგრძნობლად ჩამორჩება საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებში ინვესტიციების მოცულობით, რაც ზღუდავს მის შესაძლებლობებს განახორციელოს ციფრული ტექნოლოგიების დანერგვა, გააუმჯობესოს განათლების სისტემა და გააფართოვოს ზოგადად ეკონომიკური კომპეტენციები.

ეს ხდება ევროპაში ეკონომიკურ აგენტებს შორის ცოდნის შედარებით სუსტ გადაცემასთან ერთად. მაშინაც კი, თუ მისი ზრდა დროთა განმავლობაში შეინიშნება, მას ხელს უშლის მათ შორის ჯვარედინი ინვესტიციების ნაკლებობა რაც ვლინდება აშშ-სთან შედარებით ჩამორჩენის ტენდენციაში.

მიუხედავად დადებითი დინამიკისა, ღია ხელმისაწვდომობის პუბლიკაციების წილი, რომლებიც ხელს უწყობს ცოდნისა და საუკეთესო პრაქტიკის გავრცელებას, კვლავ დაბალია ევროპაში (30%), ვიდრე აშშ-ში (35%). კიდევ უფრო დიდი ჩამორჩენა შეინიშნება კერძო და საჯარო სექტორების ერთობლივი პუბლიკაციების რაოდენობაში, რაც ასახავს მათ შორის თანამშრომლობის ხარისხს - 30 პუბლიკაცია მილიონ მოსახლეზე ევროპაში, აშშ-ში 63,4-ის წინააღმდეგ. მიუხედავად ძლიერი კონკურენტული პოზიციებისა ეკონომიკის უამრავ ინოვაციურ სექტორში, როგორიცაა კვანტური გამოთვლები და ტელეკომუნიკაციები, ევროპა ჩამორჩება ისეთი ახალი ტექნოლოგიური სფეროების განვითარებაში, როგორიცაა: დიდი მონაცემები (Big Data) და სამრეწველო ნივთების ინტერნეტი (Internet of Things). ევროპა ჩამორჩება აშშ-სა და იაპონიას კერძო ბიზნესის მეცნიერებათა ინტენსიურ სექტორებში დასაქმებულთა რაოდენობის მიხედვით, სადაც დასაქმებულია სამუშაო ძალის დაახლოებით 14%, ხოლო აშშ-სა და იაპონიაში - 16-17%. საყოველთაოდ აღიარებულია ის ფაქტიც, რომ ევროპა ჩამორჩება აშშ-ს, იაპონიას, სამხრეთ კორეას და თუნდაც ჩინეთს კვლევისა და განვითარების (R&D) დანახარჯებით და მათი განხორციელების ეფექტიანობით. ეს განსხვავება ზოგიერთ ინდიკატორში მნიშვნელოვნად იზრდება. იგი არ აძლევს ევროპას საშუალებას, შეამციროს არსებული გარღვევა, მათ შორის, ინვესტიციების უკმარისობა არამატერიალურ აქტივებში. კერძო სექტორის სამეცნიერო კვლევებში (R&D) ხარჯების ინტენსივობის დინამიკამ, მიუხედავად 2007-2012 წლების ფინანსური და ეკონომიკური კრიზისის არახელსაყრელი პერიოდისა, ევროპაში აჩვენა დამაკმაყოფილებელი მონაცემი 2,5% წელიწადში. თუმცა, მომდევნო წლებში ეს მაჩვენებელი შემცირდა 0,5%-მდე და მნიშვნელოვნად დაბალი იყო, ვიდრე აშშ-ში (2%) და ჩინეთში (3%). ევროპაში საქონლისა და შრომის ბაზარზე უფრო დაძაბული მდგომარეობა, შეერთებულ შტატებთან და ეკონომიკურად განვითარებულ სხვა ქვეყნებთან შედარებით, ზღუდავს ევროპის შესაძლებლობას ეფექტიანად გადაანაწილოს რესურსები ინოვაციური აქტივობის გასაზრდელად. ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD-ის) თანახმად, ესპანეთში 16%-დან, იტალიაში კი 19%-მდე ფულადი კაპიტალის მთლიანი ოდენობა მიმართულია დაბალი ეფექტიანობის მქონე კომპანიებზე, სახელწოდებით „ზომბი ფირმები“. (3)

შედეგად, მიუხედავად იმისა, რომ კავშირი კონკურენტუნარიანობასა და ინოვაციურ საქმიანობას შორის ყოველთვის არ არის პირდაპირი, ევროპის კონკურენტუნარიანი შესაძლებლობები მუდმივად დაბალია, ვიდრე აშშ-ის. ეს ვითარება კვლავ შენარჩუნებულია ევრო-

კავშირის რიგ ქვეყნებში სტრუქტურული რეფორმების განხორციელების მნიშვნელოვანი პროგრესის მიუხედავად (თუმცა ბოლო წლებში მან დაკარგა ყოფილი დინამიკა). ევროპული ბაზარი კვლავაც რჩება ფრაგმენტული, განსაკუთრებით ისეთ სექტორებში, როგორიცაა: ციფრული ტექნოლოგიები, კაპიტალის ან მომსახურების მიწოდება, რაც ზღუდავს კომპანიების უნარს წარმოებისა და ინოვაციების სწრაფ გავრცელებაში.

ევროპაში დაფინანსებაზე ხელმისაწვდომობის მკვეთრ გაუმჯობესებასთან ერთად (ფინანსური კრიზისის ყველაზე უარეს პერიოდებთან შედარებით), სარისკო (ვენჩურული) კაპიტალის ხელმისაწვდომობა, განსაკუთრებით მზარდი მეწარმეობისთვის, რჩება მნიშვნელოვნად შეზღუდულია არ შეედრება მსგავს სიტუაციას აშშ-ში. მაგალითად, ბოლო შეფასებები აჩვენებს, რომ ევროპაში 2017 წლის დეკემბრისთვის არსებობდა 26 კერძო კომპანია, რომელთა აქტივები აღემატებოდა 1 მილიარდ დოლარს, ხოლო აშშ-სა და ჩინეთში იყო 109 და 59, შესაბამისად. (4)

ევროკავშირში, სამეწარმეო და ინოვაციური პოტენციალი, მისი სტრუქტურული რესტრუქტურირაცია ცოდნაზე დაფუძნებული ეკონომიკის მიმართულებით, რომელსაც შეუძლია შეინარჩუნოს პროდუქტიულობის მაღალი დონე და ინვესტიციები არამატერიალურ აქტივებში, საკმარისად სწრაფად არ ვითარდება. <http://sg-sofia.com.ua/innovazionnoe-obnovlenie-ekonomiki-eu> \l "3" 2000 წლიდან 2016 წლამდე პერიოდში მეცნიერულად ინტენსიური საქმიანობის ხვედრითი წონის ზრდა ე.წ.ევროპულ ეკონომიკაში დამატებული ღირებულების მთლიანი რაოდენობა 0,5%-ზე ნაკლები იყო. შედეგად, ამ სექტორებში 2015 წელს ევროპაში დამატებული ღირებულების 50%-ზე ნაკლები ინარმოებოდა, ხოლო აშშ-ში და სამხრეთ კორეაში ეს წილი უფრო მაღალი იყო. ინდუსტრიის სფეროს, სამეცნიერო კვლევებისა და ინოვაციების მდგომარეობის ანალიზის წარმოდგენილი შედეგები განზოგადებულია მთლიანად ევროპისთვის. ისინი ფარავს მნიშვნელოვან ეროვნულ განსხვავებებს, მაგალითად, ეკონომიკური ზრდის, ინვესტიციებისა და წარმოების სასურველი ტემპების მხარდაჭერის პოტენციალის თვალსაზრისით. უფრო მეტიც, ევროპის არსებული ცნობილი დაყოფა ჩრდილოეთ და სამხრეთ, დასავლეთ და აღმოსავლეთად დღეს კიდევ უფრო ელასტიკური ხდება, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც განიხილება საინვესტიციო შესაძლებლობები, როდესაც ზოგიერთმა ევროპულმა ქვეყანამ მოახერხა საზღვრის ხაზამდე მისვლა, ზოგმა კი არა.

ამრიგად, სლოვაკეთმა, ბულგარეთმა, პოლონეთმა და ჩეხეთმა ბოლო ათწლეულის განმავლობაში მნიშვნელოვნად გაზარდეს ინვესტიციების ინტენსივობა R&D-ში. ამ ქვეყნებმა შესაბამისი მაჩვენებლით ევროკავშირის საშუალო მაჩვენებელსაც კი მიაღწიეს. მეორე მხრივ, ისეთი ქვეყნები, როგორიცაა: რუმინეთი, პორტუგალია და ესპანეთი აქ აუტსაიდერები აღმოჩნდნენ. უნდა აღინიშნოს, რომ შედარებით მაღალი სპეციფიკური ხარჯები კვლევისა და განვითარებისთვის (R&D-ში) ევროკავშირის ზოგიერთ ქვეყანაში, მაგალითად, პოლონეთში, მიღწეული იქნა ეროვნული სახელმწიფო ინვესტიციებისა და ევროკავშირის ბიუჯეტის სახსრების წყალობით. ეს აჩენს ეჭვებს ასეთი ინვესტიციების გრძელვადიანი მდგრადობის შესახებ. ეს განსხვავებები ხშირად უფრო მკაფიოდ ვლინდება არა სამრეწველო ინოვაციების სფეროში, არამედ სამეცნიერო კვლევისა და ტექნოლოგიების განვითარების პარამეტრებში. თუ გავითვალისწინებთ, მაგალითად, მოწინავე სამეცნიერო კვლევების სფეროს, აქ რეგიონული ლიდერები არიან **გაერთიანებული სამეფო, ნიდერლანდები, დანია და ბელგია**, ხოლო ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნები ევროპის წამყვანი ქვეყნების სიის ბოლოში არიან მოქცეული ყველაზე ციტირებული პუბლიკაციების მიხედვით. ეს მოწმობს მათი ეროვნული სამრეწველო-ინოვაციური სისტემების დაბალ ეფექტიანობას (ინდუსტრიაში განხორციელებული ინვესტიციების ტრანსფორმაციის კუთხით, აგრეთვე R&D-ში, ინოვაციებისა და ტექნოლოგიებში). ევროპას არ შეუძლია წააგოს ან საერთოდ დაკარგოს რბოლის ინტენსივობა ინდუსტრიული განვითარების მოწინავე ტექნოლოგიებისთვის, რომლებიც კრიტიკული იქნება 21-ე საუკუნეში. ამჟამად, საბაზრო კაპიტალიზაციის მიხედვით 20 საუკეთესო ტექნოლოგიურ კომპანიას შორის მხოლოდ ერთი ევროპული კომპანიაა (ასეთი კომპანიები

ძირითადად აშშ-დან და აზიიდანაა). მიუხედავად იმისა, რომ ევროპა ჯერ კიდევ შედარებით კარგ ფორმაშია მწვანე ტექნოლოგიების კომპანიებს შორის უმსხვილესებში ყოფნის თვალსაზრისით იგი აშშ-სა და ჩინეთს ბევრად ჩამორჩება. უკვე ცხადია, რომ აშშ, ჩინეთი და ინდოეთი მიწოდებათა ჯაჭვის განვითარების შედეგად მისი მთავარი კონკურენტები არიან. აშშ აშკარად დომინირებს ზოგადად თვითმართვადი მანქანებისა და ICT-ების ბაზარზე, ისევე როგორც ჩინეთი ელექტრომობილების ბატარეის ბაზარზე და ტაივანი ნახევარგამტარების ბაზარზე (თუმცა გამოშვების რაოდენობაში დომინირება არ ნიშნავს ხარისხობრივ მაჩვენებლებში დომინირებას). Unicorn-ის სტარტაპების თვალსაზრისით (ინოვაციური კერძო კომპანიები 1 მილიარდ დოლარზე მეტი ღირებულებით) ტოპ 100-დან მხოლოდ ოთხი მოდის ევროკავშირის 27 ქვეყნიდან, ყველაზე დიდი კი მხოლოდ 58-ე ადგილზეა. (5)

საერთაშორისო რეიტინგებში ევროპელი გიგანტების არარსებობამ ევროპელ მენარმეებს, პოლიტიკოსებსა და მეცნიერებს დაანახა ევროპაში მსხვილი ჩემპიონების შექმნის აუცილებლობა. ისინი თვლიან, რომ ეს ხელს შეუწყობს ჩინეთისა და აშშ-ის მხრიდან გაჩაღებულ კონკურენციასთან გამკლავებას. ევროკომისიის უარმა 2019 წლის თებერვალში კომპანიების Alstom-Siemens-ის შემოთავაზებულ შერწყმაზე, განაახლა ეს დებატები ფრანკო-გერმანული „მანიფესტით“, რომელიც ასახავს ევროკავშირის კონკურენციის წესების პოტენციურ რეფორმას, რაც გააადვილებს ევროპული მეგაკომპანიების შექმნას. თუმცა, უფრო დიდი კომპანიების შექმნა-შერწყმის ხელშეწყობა სულაც არ იწვევს უფრო ინოვაციური კომპანიების გაჩენას, რომლებსაც შეუძლია კონკურენცია გლობალურ დონეზე. ფაქტობრივად, ბაზარზე დომინირებადი უფრო დიდი ფირმები მიდრეკილია მაქსიმალურად გაზარდონ მოგება ამ პოზიციის ექსპლუატაციის გზით, ხოლო შედარებით შეამცირონ ინვესტიციები სამრეწველო ინოვაციებსა და შრომით რესურსებში. 2019 წლის მარტში, ევროპულმა საბჭომ მიიწვია ევროკომისია, წარმოედგინა ახალი „სარწმუნო ინდუსტრიული პოლიტიკა, რომელიც საშუალებას მისცემს ევროკავშირს დარჩეს ინდუსტრიულ ძალად“. საპასუხოდ, ევროევროკომისიამ წარმოადგინა ახალი ინდუსტრიული სტრატეგია 2020 ევროპისთვის რომელიც Covid-19 პანდემიის ფონზე 2018 წლის მაისში მიღებული დოკუმენტის განახლებული და შევსებული ვარიანტი იყო. ამასთან დაკავშირებით ურსულა ფონ დერ ლაიენმა ხაზგასმით აღნიშნა „ევროპულ ტექნოლოგიურ სუვერენიტეტში ინვესტირების მნიშვნელობაზე“ და მოუწოდა „გაორმაგებულიყო ძალისხმევა, რათა ჩამოყალიბდეს ციფრული ტრანსფორმაცია ევროპული წესებისა და ღირებულებების შესაბამისად“. როგორც შემდგომში რუსეთის უკრაინაზე აგრესიის მოვლენებმა გვიჩვენეს ეს ტრანსფორმაცია არ განხორციელდა. იგი დღეს ევროპისთვის საკმაოდ მტკივნეულად მიმდინარეობს.

მწვანე გარიგებასთან ერთად, ფონ დერ ლაიენის ევროკომისიამ დაიწყო იმის განხილვა, თუ როგორ უნდა მიეღო ინდუსტრიული განვითარების სტრატეგია, რომელიც ხელს შეუწყობს ევროკავშირის კონკურენტუნარიანობას და მხარს დაუჭერს კომისიის მიერ მინიჭებულ „გეოპოლიტიკურ“ როლს სტრატეგიული ავტონომიის გაძლიერებით. 2020 წლის მარტში, როდესაც COVID-19 პანდემია უკვე დომინირებდა საჯარო დებატებში, ევროკომისიამ მიიღო **კომუნიკე „ევროპის ახალი ინდუსტრიული სტრატეგიის შესახებ“**. ამ დოკუმენტში ევროკომისიამ აღნიშნა, რომ „ორმაგი გარდამავალი“ (მწვანე და ციფრული) განვითარების მიმართულებები იყო უნიკალური შესაძლებლობა ევროკავშირისთვის „დაემტკიცებინა თავისი ხმა, შეენარჩუნებინა თავისი ღირებულებები და ებრძოლა თანაბარი „თამაშის წესების პირობებისთვის“. კომუნიკეში ასევე ნათქვამია, რომ „ევროპის ინდუსტრიული სტრატეგია უნდა ასახავდეს ევროპულ ღირებულებებს და სოციალური ბაზრის ტრადიციებს“ (ევროპის კომისია, 2020, 1), რაც ითარგმნება როგორც ინდუსტრიული პოლიტიკა, რომელიც ორიენტირებულია **კონკურენციაზე და ღია ბაზრებზე**, ვიდრე პროტექციონიზმის განახლებაზე ან მნიშვნელოვანი მოცულობის სუბსიდიებზე. ევროპის ღირებულებები და ტრადიციები, რა თქმა უნდა, არ სრულდება კონკურენციის პრინციპების საფუძვლებზე. ისინი (კონკურენციის პირობებთან

ერთად) ვრცელდება ინოვაციებზე, კონტრაქტებზე, კორპორაციულ მმართველობასა და ფინანსებზე, ასევე მცირე და საშუალო საწარმოების (SMEs) გაძლიერებაზე და ფუნდამენტურ დაცვაზე. ევროკომისია მართებულად ამტკიცებდა, რომ მრეწველობამ უნდა შეასრულოს წამყვანი როლი 2050 წლისთვის კლიმატის ნეიტრალიტეტის მიღწევაში ევროკავშირის დასახმარებლად. ამ პროცესში ჩართულია ყველა ღირებულებათა ჯაჭვი, მათ შორის არსებული და სხვა, რომლებიც ამოქმედდება პროაქტიური პოლიტიკით, რომელიც მიზნად ისახავს წამყვანი ბაზრების გაძლიერებას. კომუნიკეს ძირითადი საყრდენი მოიცავდა ევროკავშირის სპეციალიზაციის გაძლიერების შესახებ ქმედებებს შემდეგ სფეროებში:

- კრიტიკულ ციფრულ ტექნოლოგიებში, როგორიცაა 5G, ხელოვნური ინტელექტი და მეტამონაცემების ანალიტიკა;
- ერთიანი ბაზრის გაღრმავება მცირე და საშუალო ბიზნესზე ორიენტირებული მიდგომის დანერგვით;
- კონკურენციის წესების შეცვლა, მათ შორის სახელმწიფო დახმარების შესახებ;
- წრიულ ეკონომიკაზე გადასვლა;
- ინოვაციების გაძლიერება, მათ შორის ევროპული ინოვაციების საბჭოს კონსოლიდირებით, ხელახალი ამუშავებით და საჯარო-კერძო პარტნიორობის გამოყენებით, რათა დაეხმაროს ინდუსტრიას განავითაროს ტექნოლოგიები მათი მიზნების მისაღწევად;
- ევროპული ინდუსტრიისთვის ხელმისაწვდომი უნარების ამაღლება; და
- ინვესტიციებისა და ინოვაციების დაფინანსება.

კომუნიკე ასევე შეეხო ევროკავშირის ინდუსტრიული სტრატეგიის გარე განზომილებას, რომ ამბიციური მიზნები - მდგრადობის, კლიმატის ნეიტრალიტეტის და თუნდაც სოციალური პოლიტიკის თვალსაზრისით - ვერ იქნება მიღწეული, თუ ევროპა არ იმოქმედებს სხვა ქვეყნებთან თანაბარი პირობების დამყარების საფუძველზე. ძირითადი ინიციატივები მოიცავს ევროკავშირის ინდუსტრიული ბაზის უფრო ღრმა განვითარებას ისეთ სტრატეგიულ სფეროებში, როგორიცაა:

- კრიტიკული ციფრული ტექნოლოგიები;
- თავდაცვა და სივრცე;
- ფარმაცევტული პროდუქტები;
- სამართლებრივი და მარეგულირებელი ზომების მიღება გლობალური კონკურენციის აღსადგენად, მათ შორის:
 - ა) უცხოური ინვესტიციების სკრინინგის მექანიზმი;
 - ბ) ნახშირბადის შემცველობის სიდიდის კორექტირების გადასახადის ამოქმედება; და
 - გ) საბაჟო კონტროლის გაძლიერება.

კომუნიკე ასევე მოიცავდა მთელ რიგ დებულებებს, რომლებიც დაკავშირებულია მმართველობასთან. თუმცა, არ იყო საკმარისი სიცხადე იმის შესახებ, თუ როგორ იქნება უზრუნველყოფილი სამრეწველო სტრატეგიის განხორციელება. ევროკომისიამ გამოაცხადა რამდენიმე პრიორიტეტი, მათ შორის:

- ფოკუსირება სამრეწველო ეკოსისტემებზე (სექტორების 14 კლასტერი და ღირებულების ჯაჭვები);
- მრავალმხრივი სამრეწველო ფორუმის დაწყება, რომლის ამოცანაა დაეხმაროს კომისიას ინდუსტრიული სტრატეგიის განხორციელებაზე თვალყურის დევნებაში და ეკოსისტემებზე მუშაობის განვითარებაში; და
- სამრეწველო ალიანსების ინსტრუმენტის მხარდაჭერა, რომელიც უკვე, გავრცელებული ინფორმაციით, მომგებიანი აღმოჩნდა ისეთ სფეროებში, როგორიცაა მზის ბატარეები, პლასტმასი, მიკროელექტრონიკა და წყალბადი.

თუმცა, ამ ფონზე, კომუნიკემ ვერ ჩამოაყალიბა საფუძვლები მმართველობითი ღონისძიებების სრული ნაკრებისთვის, რომელიც უზრუნველყოფს ერთდროულად თანმიმდევრულობას სტრატეგიაში გათვალისწინებული რამდენიმე ქმედებასა და მკაფიო, გაზომვადი და თანმიმდევრული ზემოქმედების მიღწევას შორის. ყველაზე თვალსაჩინო ხარვეზი იყო განვითარების (პროგრესის) მონიტორინგისა და შეფასების ინდიკატორების ნაკლებობის საკითხი, რომელიც მალე, სწრაფად იქნა განხილული ინდუსტრიული ჯგუფებისა და ასოციაციების მიერ ამ ხარვეზის აღმოსაფხვრელად. მაგრამ ამის გარდა, მმართველობის სხვა ისეთი გამოწვევები დარჩა გადაუჭრელი როგორიცაა:

- ევროკავშირის კანონმდებლობა, რომელიც შექმნილია „მწვანე გარიგებითა“ და სამრეწველო სტრატეგიით დასახული მიზნების მისაღწევად, უნდა დაიხვეწოს უკეთესი რეგულირების დღის წესრიგის გადახედვის გზით;
- კორპორაციული მმართველობის რეფორმის გატარება სისტემური ტრანსფორმაციის გასაძლიერებლად. მას უნდა აეხსნა, თუ როგორ მოხდება პროგრესის კონცეპტუალიზაცია და გაზომვა „ეკოსისტემის“ ანალიზის ერთეულად მიღებისას. და ბოლოს ეკოსისტემების შეჯერება ინდუსტრიის აქტორთა მრავალრიცხოვან გაერთიანებებთან და კლასტრებთან, რომლებიც გამოიყენება ევროკავშირის პოლიტიკის იმავე ან სხვა სფეროებში (მაგ. მონაცემთა სივრცეები, სტრატეგიული ღირებულებების ჯაჭვები, ალიანსები, საერთო ევროპული ინტერესების მნიშვნელოვანი პროექტები, პარტნიორობები, მისიები, ცოდნისა და ინოვაციების საზოგადოებები. კვლევითი ინფრასტრუქტურები).

ზოგიერთ ამ პრობლემას ევროკომისია სავარაუდოდ გადაწყვეტდა კომუნიკეს მიღების შემდგომ თვეებში. ჰუმცა, უფრო სერიოზულმა მოვლენებმა გავლენა მოახდინა ევროკომისიის დღის წესრიგზე: COVID-19 პანდემიამ და რუსეთ-უკრაინის ომმა მართლაც გამოიწვია დრამატული ეკონომიკური ვარდნა და წარუშლელი კვალი დატოვა ევროკავშირის დღის წესრიგის მომავალზე.

რამ გამოიწვია სტრატეგიის გადახედვა ევროკავშირში

მიუხედავად ევროკავშირის ლიდერების ბოლოდროინდელი ოპტიმიზმის აღდგენისა, ევროკავშირის პროგნოზები უფრო უარესია, ვიდრე შეერთებული შტატებისა და ჩინეთისთვის, რომლებიც, როგორც ჩანს, ორიენტირებულია კრიზისიდან ადრე თავის დაღწევასა და ასევე მდგრად ზრდაზე საშუალოვადიან პერსპექტივაში. ეს პერსპექტივები ასახავს იმ მძიმე ბრძოლას, რომელსაც ევროკავშირი წააწყდება გლობალურ წესრიგში თავისი გეოპოლიტიკური როლის დასაცავად. ზოგიერთი ხაზს უსვამს ხარვეზების (ნაწიბურების) საფრთხეს, ანუ პანდემიისა და შემდგომში ომის გრძელვადიან გავლენას მრავალი ქვეყნის ეკონომიკაზე. მეორეს მხრივ, კრიზისი ასევე დააჩქარებს ცვლილებას, რამაც შეიძლება გააუმჯობესოს პროდუქტიულობის ზრდა. „ხარვეზების (ნაწიბურების)“ თავიდან აცილების გასაღები ცვლილებების სარგებლის მიღებისას, როგორც ჩანს, არის ფინანსური სისტემის სტაბილურობის უზრუნველყოფა. ცხადია, ეს დიდწილად განპირობებულია ევროპის ცენტრალური ბანკისა და ფინანსური ზედამხედველობის ორგანოების გადამწყვეტი ქმედებებით (CHRISTOPHER W. CALLAHAN AND JUSTIN S. MANKIN, 2022). (6)

როდესაც საქმე ეხება კონკრეტულ ინდუსტრიებს, COVID-19 პანდემიის თავისებურება არის მისი უკიდურესად მრავალფეროვანი გავლენა სექტორებში და შიგნით, როგორც ეს აჩვენა ბოლო კვლევამ (Jan Maarten DE VET, Daniel NIGOHOSSYAN, Jorge NÚÑEZ FERRER, Ann-Kristin GROSS, Silvia KUEHL, and Michael FLICKENSCHILD, 2021). ისეთი ინდუსტრიები, როგორიცაა ქიმიკატები, მშენებლობა და სურსათისა და სასმელების სექტორი, სავარაუდოდ განიცდიან ე.წ. V-

ის ფორმის აღდგენას კრიზისიდან, ხოლო საავტომობილო და ტექსტილის მრეწველობა სავარაუდოდ ადრე აღდგენის გზაზე იქნება. ყველაზე ცუდი ზემოქმედება შეიძლება მოხდეს ისეთ სექტორებზე, რომლებიც დამოკიდებულნი არიან ადამიანთა კონტაქტსა და ურთიერთქმედებებზე, როგორიცაა კულტურული და შემოქმედებითი ინდუსტრიები. ასეთი ბნელი პერსპექტივის წინაშე ევროკავშირს აქვს მორალური და პოლიტიკური იმპერატივი, მიუახლოვდეს აღდგენას ღრმა ეკონომიკური ტრანსფორმაციის გამოწვევით და გადაიტანოს თავისი მოქმედების მთელი მიმართულება გამძლეობისა და მდგრადობისკენ. (7)

ახალ კომუნიკეში ევროკომისია (2021) კიდევ ერთხელ ადასტურებს 2020 წლის მარტის კომუნიკეთი განსაზღვრულ პრიორიტეტებს და მნიშვნელოვან ყურადღებას უთმობს მიღებულ ზომებს ერთიანი ბაზრის მდგრადობის გაზრდის მიზნით, მათ შორის: საგარეო სუბსიდიების შესახებ მომავალ რეგულაციაზე მუშაობის დაჩქარებაზე; ერთიანი ბაზრის მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტის მიღება მომავალი კრიზისების შემთხვევაში ადამიანთა, საქონლისა და სერვისების თავისუფალი გადაადგილების უზრუნველსაყოფად; მომსახურების დირექტივის განხორციელების გასაუმჯობესებლად ქმედებების განხორციელება; პროდუქციის ბაზრის ზედამხედველობის გაძლიერება კომპეტენტური ეროვნული ორგანოების მხარდაჭერით; მნიშვნელოვანი ინვესტიციების მობილიზება მცირე და საშუალო ბიზნესის წასახალისებლად; მხარდაჭერა „მდგრადობის მრჩეველებისგან“, დავების გადაწყვეტის ალტერნატიული სქემები და ზომები გადახდისუნარიანობის რისკების მოსაგვარებლად. ერთიანი ბაზრის დაცვისა და გაფართოების გარდა, კომუნიკე აცნობებს ევროპის სტრატეგიული დამოკიდებულებებისა და „უკუდამოკიდებულებების“ საფუძვლიანი შედგენისა და ანალიზის შედეგებს, ასახავს 137 პროდუქტს „სენსიტიურ ეკოსისტემებში“, რომლებზეც ევროკავშირი დიდად არის დამოკიდებული და აჩვენებს სისუსტეებს ენერგეტიკულ მრეწველობაში, ჯანმრთელობასა და მოწინავე ტექნოლოგიებში. თუმცა ეს 137 პროდუქტი მთლიანი იმპორტის მხოლოდ მცირე წილს (6%) წარმოადგენს. ევროკომისია წარმოგიდგენთ ექვს სიღრმისეულ მიმოხილვას სტრატეგიულ სფეროებზე, მაგ. ნედლეულზე, მზის ბატარეებზე, აქტიურ ფარმაცევტულ ინგრედიენტებზე, წყალბადზე, ნახევარგამტარებზე და ღრუბელზე და ბოლო ტექნოლოგიებზე. მდგრადობის მიზანი მიიღწევა აგრეთვე საერთაშორისო მიწოდების ჯაჭვების დივერსიფიკაციისა და საერთაშორისო პარტნიორობისა და ალიანსების განხორციელების გზით, განსაკუთრებით პროცესორებსა და ნახევარგამტარების ტექნოლოგიებზე. მთლიანობაში, კომუნიკე გვიჩვენებს ერთგულებას ერთიანი ბაზრის დაცვისა და ევროპის ინდუსტრიაში კონკურენტუნარიანობის, პროდუქტიულობისა და გამძლეობის ხელშეწყობისადმი. ამავე დროს, მისი ამბიცია არ მიდის იქამდე, რომ გააცნობიეროს სისტემური ცვლილება, რომელიც კომისიის პრეზიდენტმა ურსულა ფონ დერ ლაიენმა გამოიწვია მწვანე გარიგებასთან დაკავშირებით. მმართველობის მხრივ, 2021 წლის თებერვალში დაწყებულმა ინდუსტრიულმა ფორუმმა, როგორც ჩანს, ვერ მოიპოვა ის მხარდაჭერა, რომელიც, მოიპოვა კომუნიკეს მიღების წინ. შეუძლია თუ არა ევროკავშირს განახორციელოს ინდუსტრიული პოლიტიკის მიმართ ახალი მიდგომა? ევროკომისიამ უნდა გამოასწოროს ინდუსტრიული სტრატეგიის განახლების შესახებ ბოლო კომუნიკეს ამბიციის ნაკლებობა შემდეგი თამამი ნაბიჯების გადადგმით:

პირველ რიგში, ევროკომისიამ უნდა მიიღოს სრულფასოვანი სტრატეგია „ჩრდილოეთის ვარსკვლავით“, ანუ მისია, რომელიც უნდა შესრულდეს მოკლე და საშუალოვადიან პერსპექტივაში და დაადგინოს ვადები, არა მხოლოდ კონკრეტული ინიციატივების წამოწყებისთვის, არამედ კონკრეტული მიზნების მისაღწევად. გარდა ამისა, ევროკომისიამ უნდა განსაზღვროს კონკრეტული ინდიკატორები, მმართველობის ჩარჩო და საგანგებო გეგმა იმ შემთხვევაში, თუ პროგრესი ზოგიერთი მიზნის მისაღწევად დროთა განმავლობაში არასაკმარისია. რაც შეეხება ინდიკატორებს, ტრადიციულად ფოკუსირება მიწოდების მხარეზე ხდება;

მეორე, „ჩრდილოეთის ვარსკვლავის“ არჩევისას, ევროკომისიამ უნდა მოიცვას (დახვეწილი ვერსია) ინდუსტრია 5.0 პარადიგმა, რომელიც ამჟამად ვითარდება მისი კვლევისა და ინოვაციების გენერალური დირექტორატის მიერ. ეს ასევე ნიშნავს იმის აღიარებას, რომ Industry 5.0 პარადიგმა თავისთავად არ იძლევა სრულ გეგმას ინდუსტრიული ტრანსფორმაცი-

ისტვის, რადგან ის არ არის ორიენტირებული მდგრადობაზე და მუშაკთა კეთილდღეობის ამაღლებაზე. Industry 5.0 მიდგომას აქვს შესაძლებლობა პოტენციურად შეუთავსოს სამრეწველო პოლიტიკის ძალისხმევა ევროკავშირის საერთო დღის წესრიგს, შეამციროს ტრადიციული გამიჯვნა სახელმწიფოსა და ბაზარს შორის და დააკისროს როგორც მთავრობებს, ისე კერძო სექტორს ერთობლივი პასუხისმგებლობა, რომელიც მიაღწევს წინსვლას ადამიანზე ორიენტირებული ინდუსტრიის შექმნით და მდგრადობის ხელშეწყობით ეკონომიკური, სოციალური და გარემოსდაცვითი პერსპექტივით;

მესამე, ევროკავშირმა მტკიცედ უნდა დატოვოს კაპიტალიზმის არამდგრადი ფორმები, რომლებიც აქციონერთა პრიმატს მოითხოვს. ამერიკის შეერთებულ შტატებშიც კი, ამერიკული „ბიზნეს- მრგვალი მაგიდის“ და სხვათა შორის BlackRock-ის აღმასრულებელი დირექტორის ხმამაღალი განცხადებების შემდეგ, პრეზიდენტმა ჯო ბაიდენმა ღიად განაცხადა, რომ „დაემთავრებინა აქციონერთა კაპიტალიზმის ეპოქა“ (Plender, J., 2021). ახალი ევროპული სანარმოს მოდელი აშკარად უნდა ეფუძნებოდეს სამართლიანობის, გამძლეობისა და მდგრადობის პრინციპებს (Kalff, D., 2021). მხოლოდ ამ გზით, ინდუსტრია შეიძლება გახდეს „ორმაგი გადასვლის“ ნამდვილი ძრავა. უფრო კონკრეტულად: ინდუსტრია 5.0-ის მდგრადობის საყრდენი მოითხოვს გაძლიერებულ კორპორაციულ ორიენტაციას წრიული ეკონომიკისკენ, კლიმატზე ზემოქმედების შერბილებასა და ღირებულების სამართლიანი განაწილების უზრუნველყოფას ღირებულებათა ჯაჭვებზე; (8), (9)

მეოთხე, საჭიროა ევროკავშირის დონეზე ინდუსტრიის მხარდასაჭერად წამოწყებული მრავალი ინიციატივის კონსოლიდაცია და გამარტივება. მინიმუმ, ევროკომისია უნდა შეეცადოს შეათანხმოს სექტორის, ეკოსისტემისა და მონაცემთა სივრცის ცნებები, რათა შესაძლებელი იყოს უფრო კოორდინირებული მიდგომა საშუალო და გრძელვადიანი მიზნების მისაღწევად. ყოველივე ამის შემდეგ, ძალიან ძნელი წარმოსადგენია წარმატებული ციფრული ტრანსფორმაცია მთავარ ეკოსისტემებში მონაცემთა მართვის სტრატეგიის გარეშე, რომელიც შეესაბამება საჭიროებებს, აქტორებსა და იმავე ეკოსისტემებში მოქმედი ღირებულებების ჯაჭვებს;

მეხუთე, მნიშვნელოვანია ევროკავშირის შემდგომი განვითარების „გამოყენება“, როგორც „საუკუნეში ერთხელ“ შესაძლებლობა ევროპის ინდუსტრიის აღდგენისა და გადაკეთების მიზნით. უპრეცედენტო რესურსები, რომლებიც ხელმისაწვდომია წევრი ქვეყნებისთვის „უკეთესად აღსადგენად“, პრეზიდენტ ბაიდენის სიტყვებით, უნდა იქნას გამოყენებული თანმიმდევრულად და ეფექტიანად, რათა თავიდან იქნას აცილებული ზემოაღნიშნული პრობლემები. სისტემის ცვლილება ვერ იქნება მიღწეული, თუ ევროპა ორ განსხვავებულ რიტმზე მიდის, ერთი ევროკავშირში და მეორე ეროვნულ დონეზე. შესაბამისად, აღდგენისა და მდგრადობის ეროვნული გეგმების შემოწმებას, შეფასებასა და განხორციელებას მაქსიმალური ყურადღება უნდა მიექცეს და გამოიყენებულ იქნას სრულიად ახალი ინსტრუმენტები და არა მემკვიდრეობითი (ძალისხმევასა და ენთუზიაზმზე დაფუძნებული). უნარების შერწყმა, როგორიცაა სტრატეგიული შორსმჭვრეტელობა, ცოდნა რეგიონული სპეციალიზაციის შესახებ და პანევროპული ინდუსტრიული ტრანსფორმაციის გზების განსაზღვრა, რომელსაც ძირითადი შედეგები ექნება წევრი ქვეყნების დღის წესრიგში. სამწუხაროდ, არსებული ეროვნული გეგმების პირველი ანალიზი ცხადყოფს, რომ წევრმა ქვეყნებმა პრიორიტეტი მიანიჭეს ზომებს, რომლებიც მიმართულია ეკონომიკისა და საზოგადოების „დასაცავად“, რითაც შერბილდება პანდემიის მოკლევადიანი შედეგები და არ მოხდება ცვლილებების წინაპირობების შექმნა. დე ვეტი და სხვ. (2021) აღნიშნავენ, რომ „ზომების უმეტესობა შედგებოდა ჰორიზონტალური დამხმარე ინსტრუმენტებისგან წინასწარ განსაზღვრული ფოკუსის გარეშე“; ისინი ასევე აღნიშნავენ შესაძლო დაბნეულობას, რომელიც წარმოიქმნება ეროვნული მთავრობებისთვის მიცემული მიზნების სიმრავლით, მათ შორისაა მდგრადობა და შესაბამისობა ქვეყნის სპეციფიკურ რეკომენდაციებთან.

დასკვნა

ევროკავშირის წარმატებული განვითარება და კონკურენტუნარიანობის გაძლიერება არჩეულ მიზნებსა და მათი მიღწევისათვის ეფექტიან ინსტრუმენტთა ნაკრების შერჩევაზე დამოკიდებული რაც ნაციონალური ინტერესების დაახლოვებაზეა დამოკიდებული და თანხედრის სფეროთა გაფართოებას გულისხმობს;

შესაფერისი ინდიკატორების არჩევასაც უდიდესი მნიშვნელობა აქვს. კორპორაციული საქმიანობის თვალყურის დევნება და წახალისება ფინანსური ინდიკატორებისა და ხარჯების ოპტიმიზაციის გზით, სავარაუდოდ, ხელს უშლის სისტემის ტრანსფორმაციის მცდელობას ინდუსტრია 5.0-ის მიმართულებით. პროგრესი ეხება შედეგებსა და ზემოქმედებას, ევროკავშირის ინსტიტუტები უნდა იყოს ადეკვატურად აღჭურვილი ამ ზემოქმედების ადგილზე შესაფასებლად და მიიღონ ზომები, როდესაც მონაცემები აჩვენებს არასაკმარის პროგრესს;

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, ამ ფონზე, ევროკომისიამ უნდა შეიმუშაოს **არტიკულირებული და ყოვლისმომცველი ინდიკატორები**, რომლებიც ასახავს მრეწველობა 5.0-ზე გადასვლის ეკონომიკურ, სოციალურ, გარემოსდაცვით და მმართველობი საყრდენებს, რომლებიც ორიენტირებულია:

- კეთილდღეობაზე (და ამგვარად, მსპ-ს მიმართ ალტერნატიულ ზომებზე);
- გამძლეობაზე (როგორც შემდგომი დამუშავება ერთობლივი კვლევითი ცენტრის მიერ მიღებული ცვლილებათა ნუსხისა); და
- მდგრადობაზე.

აღსანიშნავია, რომ უფრო დიდი კოორდინაცია სულაც არ ნიშნავს უფრო დიდ ცენტრალიზაციას. პანდემიამ გვიჩვენა დეცენტრალიზებული მმართველობის ზრდა, როგორც მდგრადი მრავალ ინდუსტრიულ გარემოში. კერძოდ, გადანყვეტილების მიღებისა და ღირებულების განაწილების დეცენტრალიზაცია კომპლექსურ ღირებულებათა ჯაჭვებში, ისევე როგორც უფრო დეცენტრალიზებული მმართველობის მიღება ციფრულ ეკოსისტემაში (მაგ., ზღვრული გამოთვლების საშუალებით) წარმოადგენს ევროკავშირის მთავარ ახალ საზღვრებს კონკურენტუნარიანობის დონის ამაღლებისთვის;

კოორდინაცია, ეფექტურობა, გამძლეობა და მდგრადობა დეცენტრალიზებული მმართველობის მიდგომებში ასევე ხდება არსებითი გზა ყველა იმ ინდუსტრიის სექტორის გასაძლიერებლად, რომლებსაც დაჩქარებული, ციფრული ტრანსფორმაციის დროს მათ მიერ გამო-მუშავებულ ღირებულებაზე კონტროლის დაკარგვა ემუქრება. სწორედ ეს არის კონკრეტული რისკი რამდენიმე „ეკოსისტემაში“.

ლიტერატურა

1. Beñat Bilbao-Osorio and Eva Rückert, (2018). SCIENCE, RESEARCH AND INNOVATION PERFORMANCE OF THE EU 2018 (a). გვ.22-76;
2. Strengthening the foundations for Europe's future. file:///C:/Users/home/Downloads/science%20research%20and%20innovation%20performance%20of%20the-KI0118198ENN.pdf
3. Kathleen Burkhardt; Richard Deiss and Diana Senczszyn, (2018). SCIENCE, RESEARCH AND INNOVATION PERFORMANCE OF THE EU 2018 (b). Strengthening the foundations for Europe's future. გვ.86-96;
4. file:///C:/Users/home/Downloads/science%20research%20and%20innovation%20performance%20of%20the-KI0118198ENN.pdf
5. Müge Adalet McGowan, Dan Andrews and Valentine Millot, (2017). THE WALKING DEAD? ZOMBIE FIRMS AND PRODUCTIVITY PERFORMANCE IN OECD COUNTRIES. ECONOMICS DEPARTMENT WORKING PAPERS No. 1372; <https://www.oecd.org/economy/growth/The-Walking-Dead-Zombie-Firms-and-Productivity-Performance-in-OECD-Countries.pdf>

6. Sara Amoroso, Nicola Grassano and Alexander Tübke, (2018). European Commission, DG Joint Research Centre. Productivity and the role of intangibles: focus on the world's largest R&D investors; file:///C:/Users/home/Downloads/science%20research%20and%20innovation%20performance%20of%20the-KI0118198ENN.pdf
7. The Comprehensive Unicorn Startup List for 2022. In partnership with Pitchbook;
8. <https://www.hubspot.com/startups/unicorn-startups>
9. The Comprehensive Unicorn Startup List for 2022. In partnership with Pitchbook;
10. <https://www.hubspot.com/startups/unicorn-startups>
11. CHRISTOPHER W. CALLAHAN HTTPS AND JUSTIN S. MANKIN, (2022). Globally unequal effect of extreme heat on economic growth; <https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.add3726>
12. Jan Maarten DE VET, Daniel NIGOHOSYAN, Jorge NÚÑEZ FERRER, Ann-Kristin GROSS, Silvia KUEHL, and Michaela FLICKENSCHILD, (2021). Impacts of the COVID-19 pandemic on EU industries;
13. [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU\(2021\)662903](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU(2021)662903)
14. John Plender, (2021). Where is the oil price headed? Financial Times. <https://www.ft.com/john-plender>
15. Donald Kalff, (2021). Enterprise Models and the EU agenda. http://aei.pitt.edu/103319/1/PI2021-02_Enterprise-Models-and-the-EU-agenda.pdf

Revaz Gvelesiani

*Academic Doctor of Economics, Associate Professor
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University*

Irina Gogorishvili

*Academic Doctor of Economics, Associate Professor
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University*

The European Union's New Approach To Industrial Policy

SUMMARY

The EU has always understood that its current prosperity is based on the ability of a regional association to create and master industrial innovations as a key factor in ensuring economic growth and social progress. Today, industrial innovation is the main driver of economic and social prosperity. They accelerate economic growth, create new and more attractive jobs, provide social mobility, prevent negative climate change and improve the quality of life. At the same time, the very nature of industrial innovation is changing. Their life cycle is drastically reduced. Complexity is increasing as a result of the convergence of different types of technologies. Profits from industrial innovations are concentrated in the hands of individual companies that dominate the world market, which have managed to monopolize their creation and distribution through the use of their unique properties. Innovations are increasingly focused on the buyer, who is looking not for a product or service, but for a solution to his specific problem. He acts today as the initiator and creator of progress, and not as a consumer of what has been achieved. Research scientists show that modern industrial innovations are characterized by relatively low operating costs compared to traditional ones.

Key words: EU industrial policy, global order, structural reforms, digital innovation, circular economy.